

POLICYSOLUTIONS

A médiatörvény mindent beárnyékolt

A Policy Solutions belpolitikai napirend-elemzése

2011. január

Vezetői összefoglaló

A médiatörvény a Fidesz összes januári pozitív intézkedését beárnyékolta, mert tizenkilenc napon át vezető hír volt Magyarországon a törvénnyel kapcsolatos konfliktus - áll a Policy Solutions belpolitikai napirend-elemzésében. A politikai elemző intézet a legalább 250 ezer főt elérő médiumok összes belpolitikai hírét két szempontból vizsgálta meg: melyek voltak a legtöbb szavazóhoz eljutó hírek, és azok milyen hatással lehettek az egyes politikai szereplők megítélésére.

A Policy Solutions napirend-figyelője szerint a médiatörvény, a kettős állampolgárság, a magán-nyugdíjpénztári átlépések, a magyar EU-elnökség és a Zuschlag-per az az öt hír, amely meghatározta a média napirendjét januárban.

A médiatörvény kérdése az év első hónapjában a 21 vizsgált nap közül 19 alkalommal a médiumok egyik vezető híre volt, így egyértelműen ez az ügy tematizálta a politikai napirendet januárban. A téma négyszer annyi megjelenést produkált, mint a hónap második legnépszerűbb híre, a kettős állampolgárság ügye. A bírálatokat minden médium közölte, a kormányt védő állítások leginkább az MI-en és a Hír TV-n jelentek meg. A hírközlések túlnyomó többségében a külföldi kritikák kaptak központi szerepet, és a különböző kormányzati erőfeszítések a törvény negatív fogadtatásának tompítására – például hajlandóság a törvény megváltoztatására, külföldi lapoknak adott interjúk - nem tudták ellensúlyozni a bírálatok negatív hatását.

A külföldi kritikákkal ellentétben az ellenzéki pártok bírálati csak elvétve jelentek meg a híradásokban. Az MSZP-t hosszabban mindössze négy, az LMP-t három alkalommal idézték a kérdésben a vizsgált médiumok. Az ellenzéki pártoknál sokkal nagyobb médiafigyelmet kaptak a független, civilek szervezte események, tüntetések. Ugyanakkor, míg a hónap elején egyértelműen a kritikus híradások voltak elsősorban többségben, addig a hónap második felében egyre többször jelent meg, hogy az Európai Néppárt és José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke is kiáll a magyar kormány mellett, illetve hogy a Fidesz szerint az ellenzék lejárató kampánya áll a kritikák mögött.

A kettős állampolgárság témája három napon keresztül volt vezető hír, ráadásul egy alkalommal - elérési számban - megelőzte a médiatörvénnyel foglalkozó híradásokat is. A témával a televíziók közül a legtöbbet az MI Híradó foglalkozott (11 alkalommal), ezt követte a Hír Tv és az ATV híradója (7, illetve 6 alkalom). Az ügy pozitív kormányzati kommunikációját - Semjén Zsolt két hét után „sikertörténetként” könyvelte el a honosítási eljárást - a médiumok is átvették, így a téma a Fidesz-KDNP szempontjából a hónap legsikeresebb médiabeli ügye volt.

A hónap harmadik legjelentősebb híre volt a magán-nyugdíjpénztártagok átléptetése az állami rendszerbe. Minden jelentős médium beszámolt a témáról, a legtöbbször az RTL Klub és az ATV híradójában, valamint a Metropolisban, legkevesebbszer a TV2 Tényekben jelent meg az ügy. A témával kapcsolatban az utolsó napi átlépések, az Alkotmánybírósághoz beérkezett indítványok, a Stabilitás Pénztárszövetség által létrehozott nyilatkozat és az MSZP határidő hosszabbítási javaslata váltott ki jelentősebb visszhangot.

Bár előzetesen a **magyar soros EU-elnökség kérdése** tűnhetett a január legfontosabb témájának, végül csak a negyedik helyet foglalja el a legtöbbet említett hírek rangsorában. Ennek legfőbb oka az, hogy a médiatörvény nemcsak elvette a figyelmet az elnökségről, hanem **számos médium az EU-s bírálatok miatt össze is kötötte a kettőt**, és így a médiatörvény mellett a soros elnökségről csak említés szintjén tudósítottak. A főbb hírek az uniós elnökséggel kapcsolatban elsősorban a **bulvárjellegű híradások** voltak, a szakmai jellegű kérdések csak elvétve jelentek meg a hírekben.

Végezetül, **Zuschlag János perének** másodfokú tárgyalásáról négy napig jelentek meg vezető hírek. A médiumok egyforma mértékben foglalkoztak a kérdéssel, **nem volt tapasztalható eltérés az egyes médiumok politikai beállítottsága alapján**. A pártok képviselői nem szólaltak meg az ügyben, de a híradások révén – nyilvánvaló módon - a **szocialistákat érintette negatívan** a téma, főleg, hogy a kommentárok visszaidézték az elsőfokú tárgyaláson Gyurcsány Ferenc és Mesterházy Attila kihallgatását is.

Az ellenzék a médiumok napirendjére saját üggyel csak elvétve tudott felkerülni. A híradások **50 legtöbbet említett témája** közé mindössze a **devizahitelek romló helyzetével** és a **kormány gazdaságpolitikájának kritikájával** foglalkozó **MSZP-sajtótájékoztatók** és a **Jobbik Biszku Béla elleni feljelentése** került be. Az **LMP nem tudott saját témát beemlíteni a vezető 50 hír közé**.

Módszertan

Elemzésünkben 2011. január 1. és 2011. január 31. között minden munkanapon azoknak az országos médiumoknak a belpolitikai híreit vizsgáltuk, amelyek a hivatalos olvasottsági, hallgatottsági és nézettségi statisztikák alapján naponta legalább 250 ezer emberhez érnek. A figyelt médiumok között így egyaránt megtalálhatunk televíziós és rádiós műsorokat, nyomtatott sajtóterméket és online hírportálokat.

A vizsgálat során az egyes híreket szorzóval láttuk el, amelyet az adott újság, internetes portál, televíziós vagy rádiós hírműsor olvasottsága, nézettsége vagy hallgatottsága alapján határoztunk meg. E számok alapján mindennap valamennyi politikai hír esetében meghatároztuk azt az értéket, amely reprezentálja, hogy az adott hír a különböző csatornákon keresztül összesen potenciálisan hány főt érhet el. A napi értékek összessége adta meg az adott hónap öt vezető hírét. A hírekkel kapcsolatban minden alkalommal rögzítettük, hogy az a különböző politikai szereplőket pozitív, negatív, vegyes, vagy semleges fényben tünteti-e fel.

A napirendfigyelésünk során a következő sajtótermékeket, műsorokat vizsgáltuk:

Televíziós híradók: M1 - 19:30 TV2 – 18:30 RTL – 18:30 Hír TV – 21:00 ATV – 18:55	Nyomtatott sajtó: Blikk Metropol Bors Népszabadság (csak címlap)
Rádiós hírműsorok: MRI Kossuth Rádió – 180 perc	Internetes portálok: [origo] Index

1) Médiatörvény

Megjelenés	RTL Klub Híradó (17 alkalom), TV2 Tények (12), MI Híradó (13), Hír TV Híradó (16), ATV Híradó (19), Kossuth Rádió 180 perc (13), Blikk (14), Metropol (13), Népszabadság (13), Bors (13), [origo] (18), Index (16)
Hatása	A kormány számára negatív

A médiatörvény kérdése 2011 januárjában a 21 vizsgált nap közül 19 alkalommal a médiumok egyik vezető híre volt, így egyértelműen ez az ügy **tematizálta a politikai napirendet** az év első hónapjában. A téma **négyszer annyi megjelenést produkált, mint a hónap második legnépszerűbb híre**, a kettős állampolgárság ügye. A törvénnyel az **ATV, az RTL Klub és az [origo] foglalkozott a legtöbbet**, de lényegében politikai szimpátiától függetlenül minden sajtótermék első számú híre volt a vitákat kiváltó jogszabály. A **bírálatokat minden médium közölte**, a **kormány védő állítások leginkább az MI-en és a Hír TV-n** jelentek meg.

A hírközlések túlnyomó többségében a **külföldi kritikák** kaptak központi szerepet, és a **különböző kormányzati erőfeszítések** a törvény negatív fogadtatásának tompítására – például hajlandóság a törvény megváltoztatására, külföldi lapnak adott interjú - **nem tudták ellensúlyozni a bírálatok negatív hatását**.

A külföldi lapok és politikusok bírálatai mellett **tovább erősítette a törvény negatív médiavisszhangját az Európai Bizottság vizsgálata**, valamint **Orbán Viktor strasbourgi programbemutatója**, ezen eseményekkel ugyanis kiemelten sokat foglalkozott a magyar sajtó.

A külföldi kritikákkal ellentétben **az ellenzéki pártok bírálatai csak elvétve jelentek meg a híradásokban**. Az **MSZP-t** hosszabban mindössze négy, az **LMP-t** három alkalommal idézték a kérdésben a médiumok. Az ellenzéki pártoknál sokkal **nagyobb médiafigyelmet kaptak a civilek szervezte tüntetések**.

Ugyanakkor, míg a hónap elején egyértelműen a kritikus híradások voltak elsöprő többségben, addig a hónap vége felé pedig **egyre többször jelent meg, hogy az Európai Néppárt és José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke is kiáll a magyar kormány mellett**, illetve hogy a **Fidesz szerint az ellenzék áll a lejárató kampány mögött**.

A médiatörvény egyértelműen **beárnyékolta és elnyomta a kormány számára egyik legpozitívabb januári témát, Magyarország európai uniós elnökségének nyitányát**. Médiumtól függetlenül tapasztalható volt, hogy bármilyen esemény történt is a soros elnökség kapcsán (például az Európai Bizottság magyarországi látogatása, az elnökségi program strasbourgi bemutatója), a sajtó szinte kivétel nélkül mindig a médiatörvényt és az EU kritikáit helyezték előtérbe.

2) Kettős állampolgárság

Megjelenés	TV2 Tények (3 alkalom), RTL Klub Híradó (2), MI Híradó (11), Hír TV Híradó (7), ATV Híradó (5), Kossuth Rádió 180 perc (3), Blikk (6), Metropol (4), Népszabadság (2), Bors (3), [origo] (6), Index (6)
Hatása	A kormány számára pozitív

2011. január 1-től a határon túli magyarok könnyített honosítási eljárással igényelhetnek magyar állampolgárságot. A hónapban a **kezdeti igénylések** mellett a médiumok beszámoltak arról is, hogy a **kormány valószínűleg szavazati jogot is** fog adni a kettős állampolgároknak. A téma három napon keresztül vezető hír volt, egy alkalommal **megelőzte a médiatörvénnyel foglalkozó híradásokat is**. A témával a televíziók közül a legtöbbet az **MI Híradó** foglalkozott (11 alkalommal), ezt követte a Hír Tv és az ATV híradója (7, illetve 6 alkalom).

A kormány **erőteljesen és pozitívan kommunikálta a honosítási eljárást**: Semjén Zsolt két hét után „**sikertörténetként**” könyvelte el a honosítást. A hírközlések kiemelték azt is, hogy nagy az érdeklődés a határon túli magyarok részéről. Több médium **megszólaltatott kérelmezőket** – akik főleg érzelmi indokokkal magyarázták kérelmüket -, és a legtöbb hírközlés megemlítette azt is, amikor Tőkés László és családja kérte honosítását.

2011. január 23-án került fel a média napirendjére a **határon túliak szavazati jogának kérdése**. Az ügygel kapcsolatban **egyetlen jelentősebb külföldi kritikáról** számoltak be a vizsgált médiumok: **Joseph Daul**, az európai néppárti frakció vezetője először ellenezte a szavazati jog megadását, majd korrigálta véleményét. Az egyes sajtótermékek közül elsősorban a **Népszabadság** kritizálta a szavazati jog megadását, de a témára végig jellemző volt, hogy **egyik ellenzéki párt véleménye sem jelent meg** a vizsgált médiumokban.

3) A magán-nyugdíjpénztári megtakarítások államosítása

Megjelenés	TV2 Tények (2 alkalom), RTL Klub Híradó (3), MI Híradó (5), Hír TV Híradó (2), ATV Híradó (7), Kossuth Rádió 180 perc (3), Blikk (3), Metropol (5), Népszabadság (3), Bors (4), [origo] (3)
Hatása	A kormány számára kismértékben negatív

A hónap harmadik legjelentősebb híre a **magán-nyugdíjpénztártagok átléptetése** az állami rendszerbe. Minden jelentős médium beszámolt az ügyről, a **legtöbbször az RTL Klub és az ATV híradójában, valamint a Metropolban**, legkevesebbszer a TV2 Tényekben jelent meg a téma. Az ügy a három legfontosabb hír közé háromszor került be január során, első a hírek között pedig csak a hónap utolsó napján volt, amikor az **utolsó lehetőségük volt a nyugdíjpénztári tagoknak nyilatkozatuk megtételére**. A témával kapcsolatban az **Alkotmánybírósághoz beérkezett indítványok**, a Stabilitás Pénztárszövetség által létrehozott nyilatkozat, a civilek által szervezett piknik, és az **MSZP határidő hosszabbítási javaslata** váltott ki **jelentősebb visszhangot**.

A téma tálalásánál a médiumok több alkalommal bemutatták, hogy a pénztártagok hány százaléka maradt a magán-nyugdíjpénztáraknál, és a **számot szinte kivétel nélkül nagyon alacsonynak** tartották híradások. Emellett a médiumok általában közölték a magán-nyugdíjpénztári tagsággal járó **hátrányokat** is ezzel is alátámasztva, hogy a Kormány helyes politikai döntést hozott.

Ugyanakkor, a kormány megítélésre **negatívan hathatott** a Pénztárszövetség kényszerből maradók számára létrehozott nyilatkozata és a **pénztártagság mellett döntők megszólaltatása** is. Ráadásul, a médiumok az **Alkotmánybíróság** vizsgálódásáról is azt sugallták, hogy az indokolt, valamint megjegyezték azt is, hogy a testülethez beadott indítványok száma „rekordmennyiségű.” A törvénnyel kapcsolatban a médiumok az ellenzéki pártok közül **egyedül az MSZP álláspontját** közölték, amely szerint a pénztártagok csak kényszerűségből lépnek át.

Bár a hírközlések középpontjában a **magán-nyugdíjpénztárak állnak**, a hónapban napvilágot láttak a nyugdíjrendszer egészével kapcsolatos hírek is. Ezzel kapcsolatban az RTL Klub, a Bors és az [origo] készített összefoglalót.

4) Magyar EU-elnökség

Megjelenés	RTL Klub Híradó (3 alkalom), MI Híradó (9), Hír TV Híradó (4), ATV Híradó (6), Kossuth Rádió 180 perc (6), Blikk (1), Metropol (1), Népszabadság (3), Bors (2), [origo] (2), Index (5)
Hatása	A kormány számára kismértékben pozitív

Bár előzetesen a **magyar soros EU-elnökség kérdése tűnhetett a január legfontosabb témájának**, végül csak a negyedik helyet foglalja el a legtöbbet említett hírek rangsorban. Ennek legfőbb oka az, hogy a médiatörvény nemcsak elvette a figyelmet az elnökségről, hanem számos médium **az EU-s bírálatok miatt össze is kötötte a kettőt**, és így a médiatörvény mellett a soros elnökségről csak említés szintjén tudósítottak.

Az elnökségről szóló témák háromszor kerültek a legjelentősebb hírek közé, és a hónap elején egyszer ez foglalta el az első helyet. A főbb hírek az uniós elnökséggel kapcsolatban elsősorban a bulvárjellegű tudósítások voltak: a gödöllői kastély felújítása, új rendőrségi motorok beszerzése, reptéri váró átadása Ferihegyen, az éttermek fokozott ellenőrzése, vendéglátó-ipari egységek növekvő bevételei. **A szakmai témákról a médiumok közül főleg a Kossuth Rádió, az ATV, és - mindközül a legrészletesebben és a legrendszeresebben - a Metropol tett említést.**

Az EU-elnökség ügyében az **ellenzéki pártok véleményét nem közölték** a médiumok, **egyedül a kormány részéről idéztek nyilatkozatokat.** Az ügyben a legtöbbet Orbán Viktor, Győri Enikő, Martonyi János és Navracsics Tibor nyilatkozott. Utóbbiakat főleg az európai parlamenti meghallgatásuk miatt idézték. Negatív vélemények így ebben a témában is külföldről érkeztek, amely kritikák főleg a médiatörvény miatt kérdőjelezték meg Magyarország alkalmasságát az EU elnökségre.

5) Zuschlag János pere

Megjelenés	TV2 Tények (2 alkalom), RTL Klub Híradó (2), MI Híradó (3), Hír TV Híradó (3), ATV Híradó (2), Kossuth Rádió 180 perc (1), Blikk (2), Metropol (2), Népszabadság (2), Bors (2), [origo] (1), Index (3)
Hatása	Az MSZP számára negatív

Zuschlag János perének másodfokú tárgyalásáról **négy napig** jelentek meg vezető hírek. Az egyes médiumok egyforma mértékben foglalkoztak a kérdéssel, **nem volt tapasztalható eltérés a médiumok politikai beállítottsága alapján**. A pártok képviselői nem szólaltak meg az ügyben, de a híradások révén - nyilvánvaló módon - **a szocialistákat érintette negatívan a téma, főleg, hogy a híradások visszaidézték az elsőfokú tárgyaláson Gyurcsány Ferenc és Mesterházy Attila kihallgatását is.**

A médiumok a fentiekén túl elsősorban azt emelték ki, **hogy a bírónő helyhiányra hivatkozva kitiltotta az operatőröket és a fotósokat** a tárgyalásról. Több médium ezt összefüggésbe hozta a médiatörvénnyel és az tájékoztatáshoz való jog csorbulásával. Számos médium beszámolt a **védőbeszédekről** is, melyben az ügyvéd a büntetés enyhítését kérte és a rossz pályáztatási rendszert okolta.

Urbán Csilla – Boros Tamás

A szerzők a Policy Solutions elemzői